ЖУРНАЛ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ
Том 8 (№ 1). Березень 2009
Видання Тернопільського національного економічного університету

Слово головного редактора

Євген САВЕЛЬЄВ

ПРИМУСОВА ЗЗОВНІ ШОКОВА ТЕРАПІЯ

Резюме

Оцінюються попередні економічні реформи в Україні як половинчасті, що не давали змоги отримати результати, які відповідають її потенціалу. Світова економічна криза, що наклалася на помилки в державному управлінні українською економікою, зумовила нагальну потребу у проведенні радикальної економічної реформи, яка може носити шоковий непопулярний характер.

Ключові слова

Дефолт, доларизація, економічна реформа, економічне зростання, експорт, заощадження, імпортозамінні виробництва, ліквідність, структурні зрушення, транспарентність фінансового ринку, шокова терапія.

Класифікація за JEL: H10.

© Євген Савельєв, 2008.

Савельєв Євген, докт. екон. наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, віце-президент Академії економічних наук України, Тернопільський національний економічний університет, Україна.

Немає гірших слів, ніж ті, які вживають українці для характеристики стану української економіки. Проте настала пора покласти кінець змаганню в доборі епітетів для самокатування. Для кожного громадянина країни чим далі, тим менш цікавим є, що про нас можна сказати. Водночас наростає бажання почути відповідь на споконвічне запитання: що робити?

Країни, що трансформуються, більшою або меншою мірою почали здійснення економічних реформ з шокової терапії. Найбільш послідовною в цьому була Польща. Вищі керівники держави всіх часів вихвалялися, що в Україні йде поступовий процес реформ, який, прокоментую, невідомо коли завершиться і ще більшою мірою невідомо, коли принесе позитивні результати.

І тут – світ змінився. Та ще й так змінився, що в ньому неможливо існувати економіці за визначеним українськими владами і бізнесом правилами. Почався шалений тиск на економіку з боку світового ринку. Майже наймогутніші в Європі олігархи-експортери захворіли на «ринкову імпотенцію». Росія поставила Україну першою в чергу на підвищення цін на енергоносії за мовчазної згоди європейців на політику невтручання за умов задоволення їхніх потреб. Населення в одну мить засвоїло недоступну до останнього часу науку доларизації економіки, відчувши на собі гіркоту зубожіння через її наслідки.

Отже, нема куди подітися: або реформи системні та глибокі, або дефолт, тобто крах економіки і відмова держави від виплат за всіма внутрішніми та зовнішніми запозиченнями з повною політичною й економічною ізоляцією, повною втратою авторитета у світі, замороженням зарубіжних активів, обвалом валюти, голодними бунтами тощо.

Дискусія щодо того, чи можна зволікати з радикальними і непопулярними реформами, стала недоречною. Вона вже не нами ініціюється, а світовим ринком і міжнародними фінансовими організаціями. Ухиляння від їхніх викликів смерті подібне. Залишається тільки визначитися, як пов'язати між собою стратегічні цілі та механізми реформи. Серед них – підтримання економічного зростання, структурні зрушення, усунення гостроти енергетичного фактору, стимулювання розвитку експорту та імпортозамінних виробництв, забезпечення ліквідності фінансових організацій, захист заощаджень і вкладів, недопущення розповзання негативних явищ економічного буття і зміцнення режимів регулювання, підвищення транспарентності фінансового ринку.

Стаття надійшла до редакції 30 березня 2009 р.